

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 4017200340
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4017200340.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej, a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: A. R., bytom W. nad T., S. XX, zastúpená advokátom Mgr. Marcelom Lesňákom, so sídlom v Poprade, Murgašová 87/6, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom v Bratislave, Bratislava, Ul. 29. augusta 8, o preskúmanie zákonnosti a postupu rozhodnutia č. 30069-3/2017-BA zo dňa 10.03.2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/48/2017-35 zo dňa 10. júla 2017, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/48/2017-35 zo dňa 10. júla 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 23Sa/48/2017-35 zo dňa 10. júla 2017 podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-3/2017-BA zo dňa 10.03.2017. Žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Krajský súd z administratívneho spisu mal preukázané, že žalovaná rozhodnutím č. XXXXX-3/2017-BA zo dňa 10.03.2017 ako odvolací správny orgán zmenila napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vo veci priznania nároku na úrazovú rentu v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 20.08.2015 tak, že žalobkyňa A. utrpela poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 20.08.2015 a má podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z. z. po zvýšení priznanej sumy úrazovej renty o 1,32% v súlade s Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 295/2014, ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v r. 2015 nárok na úrazovú rentu od 20.08.2015 do 31.08.2015 v sume 83,20 eur a od 01.09.2015 v sume 214,70 eur mesačne. V zmysle § 89 ods. 8 a § 89 ods. 9 písm. a/ 4. bodu a § 89 ods. 10 zákona č.

461/2003 Z. z. v súlade s Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 283/2015 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty z r. 2016 sa suma úrazovej renty zvyšuje od 01.01.2016 o 0,46 % na celkovú sumu 215,70 eur mesačne. V zmysle § 89 ods. 8 písm. a/, § 89 ods. 9 písm. a/ 5. bodu, § 293dq ods. 2 a § 293dr, ods. 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z. z., sa suma úrazovej renty zvyšuje od 01.01.2017 o 2% na celkovú sumu 220,10 eur mesačne. Svoje rozhodnutie odporkyňa zdôvodnila tým, že na základe žiadosti žalobkyne o priznanie úrazovej renty v dôsledku choroby z povolania zistená dňa 20.08.2015, dňa 30.06.2016 vydal prvostupňový správny orgán rozhodnutie, ktorým priznal poškodenej nárok na úrazovú rentu od 07.06.2016 do 30.06.2016 v sume 170,40 eur a od 01.07.2016 v sume 212,90 eur mesačne.

3. Ďalej mal krajský súd preukázané, že výsledky lekárskeho vyšetrenia zdravotného stavu žalobkyne ako poškodenej posudková lekárka pobočky zdokumentovala v lekárskej správe zo dňa 01.12.2016. Žalobkyňa bola v auguste 2015 operovaná približne pre tri roky trvajúce bolesti pravého ramenného kĺbu. Stav bol hodnotený ako impingement syndróm pravého ramena. Pre podozrenie na možnosť choroby z povolania bola žalobkyňa vyšetrená posudkovým lekárom v Nitre a následne 07.03.2016 bola prijatá na KPLaT. Z dôvodu, že žalobkyňa v dobe hospitalizácie bola v 6. mesiaci gravidity, nemohli byť vykonané žiadne zobrazovacie rtg. vyšetrenia a taktiež nebola podávaná žiadna medikamentózna liečba. Posudková lekárka pobočky poznamenala, že ortopedické vyšetrenie preukázalo obmedzenie aktívnej pohyblivosti v pravom ramennom kĺbe bez obmedzenia pasívnej pohyblivosti. Neurologické vyšetrenie potvrdilo ľahký syndróm karpálneho tunela vľavo ľahké senzitivne poškodenie vľavo. Hospitalizácia poškodenej bola ukončená dňa 11.03.2016 so záverom, že u žalobkyne boli splnené klinické a hygienické kritériá, pre vznik choroby z povolania a podľa odporúčania pre ňu nie je vhodná práca s nadmerným preťažovaním horných končatín, v expozícii vibráciám a v nevyrovnaných mikroklimatických podmienkach. Ďalej posudková lekárka uviedla, že zamestnávateľom Kongsberg Automotive s.r.o. Vráble, Hlavná, predložený časový snímok zo dňa 13.09.2016 udáva percentuálne rozloženie pracovného postupu v profesii pokožovania gombíka. Podľa protokolu zhodnotenia fyzickej záťaže pri práci č. 1/12/2015, Pracovnej zdravotnej služby - OHS s.r.o. so sídlom Opatovce nad Nitrou, boli neprijateľné polohy zaznamenané u pravej hornej končatiny pri obstrihávaní prevyšujúcej kože, ručnom ozdobnom šití a natáhaní kože na povrch gombíka, čo predstavuje spolu 30 % z celého pracovného postupu. Pri pokožovaní gombíkov je používaná horúco vzdušná pištoľ o možnosti 500g, čo predstavuje 15 % pracovného postupu. Záver lekárskej prehliadky zo dňa 01.12.2016 znel, že v zmysle uvedených skutočností za rozhodujúce zdravotné postihnutie posudková lekárka pobočky určuje impingement syndróm pravého ramena s mierou poklesu 45 %. Dátum vzniku nároku určila deň uznania choroby, t.j. od 07.06.2016.

4. Ústredie po podaní odvolania poškodenu požiadalo listom dňa 21.01.2017 o opätovné prehodnotenie lekárskej správy zo dňa 01.12.2016, ktorému posudková lekárka nevyhovela a zotrvala na svojom pôvodnom odbornom závere. Posudkový lekár ústredia v lekárskej správe dňa 28.02.2017 poznamenal, že ako vyplýva z predloženej lekárskej dokumentácie, choroba z povolania u žalobkyne bola zistená dňa 20.08.2015 a uznaná dňa 07.06.2016, pričom dočasná pracovná neschopnosť trvala od 16.02.2015 do 19.05.2016. Táto však nebola v dôsledku choroby z povolania. Odo dňa 20.05.2016 do 12.01.2017 bola žalobkyňa na materskej dovolenke a od 13.01.2017 je na rodičovskom príspevku. Poškodenej nebol vyplácaný úrazový príplatok. Záver lekárskej správy zo dňa 28.02.2017 znel, že na základe vyššie uvedených skutočností, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je na 45 %. Dátum vzniku poškodenia na účely úrazovej renty možno určiť od 20.08.2015, t.j. odo dňa zistenia choroby z povolania. Obaja posudkoví lekári tak v prvostupňovom ako aj v odvolacom konaní zhodne konštatovali, že pokles pracovnej schopnosti poškodenej je v rozsahu 45 %. Prepúšťaciu správu z hospitalizácie zo dňa 07.03.2016 do 11.03.2016, ktorú dáva žalobkyňa do pozornosti nebolo možné považovať za nový dôkaz, pretože predmetnú prepúšťaciu správu mali k dispozícii posudkoví lekári sociálnej poisťovne aj list RUVZ, ktorých navrhovateľka v odvolaní spomína. Z predložených lekárskeho nálezov vyplýva, že žalobkyňa môže vykonávať prácu s určitými obmedzeniami ako je nadmerné využitie horných končatín, alebo vyhýbanie sa chladnému prostrediu. Posudkový lekár ústredia konštatoval, že žalobkyňa môže vykonávať prácu na svojom pôvodnom pracovisku s obmedzeniami, má sa vyhýbať chladnému prostrediu a prostrediu s neprimeraným zaťažovaním horných končatín. Žalobkyňa môže vykonávať

práce fyzicky menej náročné s využitím zručnosti. K námietke žalobkyne - poškodenej, týkajúcej sa dátumu priznania úrazovej renty odo dňa zistenia choroby z povolania, t.j. odo dňa 20.08.2015 bolo v rámci odvolacieho konania vyhovené. Posudkový lekár ústredia v lekárskej správe zo dňa 28.02.2017 dospel k záveru, že poškodenej má nárok na úrazovú rentu odo dňa zistenia choroby z povolania, t.j. 20.08.2015, nie ako to uviedla posudková lekárka pobočky odo dňa uznania choroby z povolania, t.j. od 07.01.2016. Z toho dôvodu žalobkyni bola vypočítaná suma úrazovej renty s dátumom vzniku nároku na úrazovú rentu od 2008. 2015. Žalobkyni sa priznala úrazová renta v sume 211,90 eur a bola určená ako súčin 30,4167 násobku sumy zodpovedajúcej 80 %-nej denného vymeriavacieho základu, ktorý je 19,3438 eur a koeficientu 0,45 určeného ako podiel čísla 45 zodpovedajúceho jej zistenému percentuálnemu poklesu a schopnosti a čísla 100.

5. Krajský súd konštatoval, že po vyhodnotení závažnosti dôvodov žaloby vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu ako aj k obsahu pripojeného spisu žalovaného nezistil, že by sa žalovaný odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov so správnou citáciou dotknutých právnych noriem, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre správnosť napadnutého výroku rozhodnutia. Je nepochybné zo spisovej dokumentácie, že žalobkyni dňa 20.08.2015 bola zistená choroba z povolania - choroba z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín, s dátumom uznania dňa 07.06.2016.

6. Krajský súd uviedol, že nárok na úrazovú rentu súvisiacu s chorobou z povolania si žalobkyňa uplatnila žiadosťou doručenu pobočke sociálnej poisťovni doručenej dňa 20.06.2016. Na základe posúdenia zdravotného stavu žalobkyne posudkovou lekárkou pobočky dňa 01.12.2016 bolo vydané rozhodnutie z 22.12.2016, ktorým bola priznaná žalobkyni úrazová renta z choroby z povolania zistenej 20.08.2015 od 07.06.2016 v sume 170,- eur mesačne a od 01.07.2016 v sume 212,90 eur mesačne. Žalobkyňa nesúhlasila s dátumom priznania úrazovej renty odo dňa 07.06.2016 ako aj s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na účely úrazovej renty v rozsahu 45%. Posudkový lekár ústredia, ktorý posudzoval dôvody odvolania žalobkyne poznamenal, že z predloženej lekárskej dokumentácie je choroba z povolania u žalobkyne zistená dňa 20.08.2015. Z protokolu merania zo dňa 14.12.2015 vyplývalo, že celková fyzická záťaž, vrátane lokálnej svalovej záťaže nebola prekročená a nedošlo k prekročeniu smerných hmotnostných hodnôt. Bolo zistené prekročenie celkového času práce v neprijateľných polohách horných končatín pri hodnotení pracovných polôh. Negatívnym faktorom na pracovisku bol aj prievan (nadmerný ofuk z dôvodu fixnej klimatizácie na pracovisku), a týmto boli vytvorené podmienky pre vznik choroby z povolania. Uviedol, že obmedzenie výkonu týchto prác z dôvodu vykonávania prác v nepriaznivých polohách horných končatín, jednalo sa predovšetkým o natáhovanie kože na povrch gombíkov, obstrihávanie prevyšujúcej kože pri ručnom ozdobnom šití, čo predstavovalo 30% práce a požívanie horko vzdušnej pištole o hmotnosti 500g, čo predstavuje 15% pracovného postupu zo smeny. V dôsledku tohto lekárskeho posúdenia žalovaný vydal 10.03.2017 rozhodnutie, ktorým zmenil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu v časti dátumu vzniku nároku na úrazovú rentu, t. j. od 20.08.2015.

7. Námietky žalobkyne uvedené v žalobe krajský súd považoval za právne irelevantné, pretože zákon o sociálnom poistení výlučne stanovuje posudkovým lekárom posudzovať zdravotný stav občanov pre účely sociálnych dávok a určovať percentuálnu mieru poklesu pracovnej schopnosti.

8. Podľa názoru krajského súdu posudkový lekár ústredia sa vo svojom posudkovom závere zo dňa 28.02.2017 dôsledne venoval zdravotnému stavu žalobkyne, náležite zdôvodnil svoj posudok a oboznámil sa aj s predloženými lekárskeymi nálezmi, na ktoré poukazuje žalobkyňa vo svojej žalobe. V posudku konštatoval, že žalobkyňa môže vykonávať prácu s určitými obmedzeniami, ako je nadmerné využitie horných končatín alebo vyhýbanie sa chladnému prostrediu s tým, že žalobkyňa môže vykonávať práce fyzicky menej náročné s využitím zručnosti.

9. Keďže žalobkyňa v žalobe nenamietala výšku úrazovej renty ani spôsob výpočtu renty choroby z povolania, krajský súd sa týmto výpočtom nezaoberal.

10. Záverom krajský súd konštatoval, že vykonaným dokazovaním nezistil žiadny relevantný dôvod, pre ktorý by malo byť rozhodnutie žalovaného orgánu zrušené, a preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 199 SSP zamietol.

11. O trovách konania krajský súd ako súd správny rozhodol podľa § 168 SSP tak, že žalovanému, ktorý nemal v konaní úspech, náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

II.

Kasačná sťažnosť žalobkyne

12. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Žiadala, aby kasačný súd rozhodnutie krajského súdu zrušil (zmenil) a rozhodnutie žalovanej č. 30069-3/2017-BA z 10.03.2017 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

13. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobkyňa namietala, že krajský súd nesprávnym procesným postupom a rozhodnutím jej znemožnil, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

14. Konkrétne namietala, že napadnuté rozhodnutie nie je náležite odôvodnené, je vydané bez dostatočného opätovného posúdenia, náležitého zistenia skutkového stavu veci považujúc ho tiež za arbitrárne, obsahujúce nepravdivé a rozporuplné tvrdenia, nezohľadňujúce tvrdenia žalobkyne. V súvislosti s nepravdivými a rozporuplnými tvrdeniami obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí žalobkyňa poukázala na stranu 7 rozsudku.

15. Podľa názoru žalobkyne krajský súd bol povinný žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu správnym orgánom, podľa § 191 ods. 1 písm. f/ SSP z dôvodu, že správny orgán vzal za základ napadnutého rozhodnutia skutkový stav, ktorý je v rozpore s administratívnym spisom. Žalobkyňa súčasne vyslovila názor, že krajský súd bol povinný podľa § 191 ods. 1

písm. g/ SSP zrušiť žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu tiež z dôvodu, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej. Vytýkala krajskému súdu, že uvedeným porušením zákonom stanoveného postupu správneho orgánu sa v rozsudku nezaoberal, pričom uvedené je potrebné považovať za vážny nedostatok konania pred správnym orgánom, ktorý zakladá viaceré dôvody na zrušenie žalobou napadnutého rozhodnutia.

16. Ďalej vytýkala krajskému súdu, že v napadnutom rozsudku nezaujal žiaden právny názor a súdne preskúmanie na základe správnej žaloby obmedzil len na opis skutkového stavu tak, ako ho prezentoval správny orgán. Namietala, že krajský súd sa žalobnými dôvodmi nevysporiadal dostatočne, aby jeho rozhodnutie bolo možné považovať za preskúmateľné. Nesúhlasila s argumentáciou krajského súdu, že posudkový lekár je jediný oprávnený na posudzovanie pracovnej neschopnosti na účely nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z.. Dôvodila, že uvedené oprávnenie však neznamená arbitrárnosť rozhodovania posudkového lekára, ktorý je v pracovnom pomere so správnym orgánom a nie je súdnym znalcom. Tvrdila, že posudkový lekár je povinný uviesť všetky skutočnosti a úvahy, ktorými sa viedol pri hodnotení dôkazov a tento postup musí byť preskúmateľný, ako aj samotné rozhodnutie správneho orgánu. Záverom žalobkyňa namietala, že krajský súd v rozpore s princípmi konania pred správnym súdom nevykonal dokazovanie v naznačenom smere, neposkytol ochranu jej právu na zákonné konanie o nároku na úrazovú rentu, ktorej predchádza zistenie skutkového stavu veci (§ 196 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.), čím rozhodol v rozpore s ustálenou praxou kasačného súdu.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobkyne

17. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadrila tak, že navrhovala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 461 SSP zamietol kasačnú sťažnosť podanú proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 23Sa/48/2017-35 z 10.07.2017 ako nedôvodnú a nepriznal žalobkyni náhradu trov konania.

18. V dôvodoch vyjadrenia uviedla, že v plnej miere súhlasí s právnym názorom krajského súdu uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku. Poukazom na skutkový stav prípadu žalobkyne vyslovila nesúhlas s argumentáciou žalobkyne uvedenou v jej kasačnej sťažnosti. V závere vyjadrenia poukázala na svoje písomné vyjadrenie k žalobe z 17.05.2017, na ktorej aj naďalej zotrváva.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

19. Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach kasačnej sťažnosti žalobkyne (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

21. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sa/48/2017-35 zo dňa 10. júla 2017, ktorým krajský súd ako správny súd podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-3/2017-BA zo dňa 10.03.2017.

22. Predmetom súdneho prieskumu pred správnym súdom bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej - Sociálnej poisťovni - ústredie, č. XXXXX-3/2017-BA zo dňa 10.03.2017, ktorým ako odvolací správny orgán podľa § 218 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zmenil napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vo veci priznania nároku žalobkyne na úrazovú rentu v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 20.08.2015. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, ústredie č. XXXXX-3/2016-BA zo dňa 22. decembra 2016 podľa § 88 a § 89 zákona o sociálnom poistení priznala žalobkyni ako poškodenej nárok na úrazovú rentu od 07.06.2016 do 30.06.2016 v sume 170,40 eur a od 01.07.2016 v sume 212,90 eur mesačne.

23. V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. (§ 2 ods. 1 S.s.p.)

24. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. (§ 5 ods. 2 SSP)

25. Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.(§ 177 ods. 1 SSP)

26. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti

Správneho súdneho poriadku (§§ 177 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

27. Správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci.(§ 119 SSP)

28. Správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne. (§ 202 ods. 2 veta prvá SSP) Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy. (§ 135 ods. 1 SSP) V procese súdneho prieskumu pri rozhodovaní v sociálnych veciach, ak to nie je v rozpore s účelom správneho súdnictva, môže správny súd i bez návrhu doplniť dokazovanie vykonané orgánom verejnej správy. (§ 204 SSP)

29. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

30. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

31. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

32. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

33. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

34. Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti každého rozhodnutia orgánu štátnej moci. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

35. Vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci vyplývajúcej zo súdneho spisu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis, najvyšší súd mal preukázané, že žalobkyňa žalobou zo dňa 25.04.2017 sa domáhala preskúmania rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovni - ústredie, ktorým bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté o jej žiadosti na priznanie úrazovej renty. V žalobe žalobkyňa v žalobe poukazom na skutkové zistenia namietala, že žalobou napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a v rozpore s dokazovaním a zavádzajúce. V kasačnej sťažnosti žalobkyňa predovšetkým krajskému súdu vytýkala nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku pre nedostatok dôvodov.

36. Podľa § 139 ods. 2 SSP, v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

37. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

38. Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto zmysle, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

39. Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 139 ods. 2 SSP predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

40. K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

41. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

42. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (aktuálne § 139 ods. 2 SSP; pozn. súdu) v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená

povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

43. Vo svetle vyššie uvedenom, najvyšší súd podrobil prieskumu kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom dospel k záveru, že odôvodnenie krajského súdu je nedostatočné. Krajský súd v podstate odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že pri preskúmvacej činnosti nezistil pochybenia správneho orgánu namietané žalobkyňou, ktoré by odôvodňovali zrušenie preskúmvaného rozhodnutia ako výsledku postupu stanoveného zákonom. Takéto konštatovanie krajského súdu čo do rozsahu a obsahovej náplne námietok uplatnených žalobkyňou nie je v súlade s už vyššie citovaným ustanovením § 139 ods. 2 SSP (predtým § 157 ods. 2 OSP) a naň nadväzujúcou judikatúrou najvyšších súdnych autorít.

44. Najvyšší súd konštatuje, že v predmetnom konaní nebolo sporné, že žalobkyňa spĺňa zákonné podmienky pre priznanie úrazovej renty. Sporným však zostalo posúdenie, či správne orgány sa riadne zaoberali všetkými relevantnými skutočnosťami a či správne stanovili rozsah priznanej úrazovej renty v podobe zodpovedajúcej odôvodneným potrebám žalobkyne. Pokiaľ správny súd dospeje k záveru, že žalobné námietky účastníčky konania súdneho prieskumu sú nedostatočné pre vykonanie preskúmania zákonnosti a postupu žalobou napadnutého rozhodnutia, bude jeho povinnosťou vyzvať žalobkyňu na doplnenie žaloby alebo tento nedostatok odstrániť na pojednávaní súdu, keďže povinnosťou súdu je (bolo) posudzovať žalobu neformálne s prihliadnutím na to, že v čase podania žaloby žalobkyňa nebola zastúpená advokátom. Správny súd v rámci svojej zákonom danej právomoci preskúmava, či správny orgán sa dostatočným a zákonne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými pre posúdenie prejednávanej veci a či aplikáciu príslušných zákonných ustanovení na daný prípad relevantným spôsobom odôvodnil. Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že žalobkyňa namietala nedostatočné zistenie skutkového stavu a napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Jednalo sa o námietky všeobecné majúce však relevantný vzťah k rozsahu priznanej úrazovej renty, a preto sa na ne vyžadovala aj špecifická odpoveď zo strany krajského súdu.

45. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, respektíve minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť zrejmé, že sa súd dostatočne a riadne vecou zaoberal a súčasne sa vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa so záverom orgánu verejnej správy obsiahnutým v napadnutom rozhodnutí v tom ponímaní, že na tento záver bez ďalšieho bližšieho zdôvodnenia len všeobecne preberie.

46. S poukazom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd má za to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v jeho podstatnej časti je nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

47. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

48. Podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces;

49. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v

spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

50. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vec prejednať v medziach podanej žaloby, vyjadriť sa k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na prejednávanú vec, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

51. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

52. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.